

18 ביולי 2007

לכבוד
מר מנחם מזוז
היועץ המשפטי לממשלה
באמצעות המחלקה לחקירות שוטרים
פרקליטות המדינה
רח' הרטום 8, הר חוצבים
ת.ד. 45208, ירושלים 91450

שלום רב,

**הנדון: בקשה להארכת מועד להגשת ערר
וערר על החלטת מח"ש שלא לחקור תלונה נגד אלימות שוטרים
תיק תלונה מס' 2039/2007**

בשם מרשי, מר חסן סלימאן אלעוקבי, ת.ז. 35120708 (הידוע בשם נורי אלעוקבי), הריני לפנות אליך בעניין כדלקמן:

תלונתו של מר אלעוקבי, ותגובת מח"ש הועברה לטיפולנו בחודש יוני 2007.

לפי מועד קבלת מכתב מח"ש ע"י העורר, המועד האחרון להגשת הערר היה ה- 16.6.07. מיד לאחר קבלת התיק פנתה הח"מ אל מח"ש בבקשה להארכת המועד עד ללמידת התיק והכנת הערר, וזאת עד ליום 30.6.07.

בשל סיבות אישיות התלויות בח"מ, הכנת הערר והגשתו התעכבה ולפיכך הינה מוגשת באיחור.

אודה לאישורכם בחוזר להארכת המועד להגשת הערר אשר הודעה על הגשתה נמסרה למח"ש מבעוד מועד.

מן הדין ומן הצדק להיעתר לבקשה.

מרשי אדם בן 66, חולה לב הנאבק שנים רבות במסגרת החוק להכרה בזכויות שבט אלעוקבי באדמות הנמצאות ברהט.

ביום 18 באפריל 2007, סמוך לשעה 10 בבוקר, ישב מרשי, בחלקת אדמה ברהט סמוך לחלקת האדמה המוכרת בשם "ערקיב 2", באוהל שכן.

לפתע ראה מרשי מספר כלי רכב העוצרים ליד אוהלו הסמוך. ככל הנראה מדובר היה ברכבים של הסיירת הירוקה של מינהל מקרקעי ישראל. נוסעי הרכבים פירקו את האוהל ואספו את הציוד שהיה בו והעמיסו אותו על עגלה נגררת רתומה לרכב של הסיירת הירוקה, בה ישב מרשי יצחק שריקי, ת.ז. 024633976 פקח הסיירת הירוקה המכיר את העורר ואף העורר מכיר מאירועים קודמים. רכב הסיירת עמד עם המנוע דומם.

משראה מר אלעוקבי את הנעשה, הוא פנה אל רכב הסיירת כדי למנוע את הנעשה ולכלל הפחות להשיב את מטלטליו או לקחת רשימה שלהם. מר אלעוקבי פתח את דלת הסיירת והחל לדבר עם מר שריקי. הוא ביקש לדעת מדוע פירקו את האוהל, אם יש צו משפטי המתיר להם לעשות כן וביקש לקבל לידיו את רשימת המטלטלין אשר נלקחה על ידם. בטרם הספיק הלה לענות לו, התנפל על מרשי מאחור אדם, משך את ידיו לאחורה כבל את ידיו והודיע לו שהוא עצור.

תקיפת מרשי מאחורה וכבילת ידיו שנעשתה באופן גס ואלים גרמה למרשי חבלה קשה באגודל יד ימין אשר לוו בשטף דם שכיסה את כף היד. למרשי התברר כי מדובר בשוטר יואב בירוצקר מתחנת המשטרה ברהט.

מרשי ציית להוראת השוטר וסר עימו לתחנת המשטרה, בליווי 3 שוטרים ושוטרת ממשמר הגבול.

מרשי התלונן על הכאבים בכף היד וביקש לקבל טיפול רפואי, אך איש לא דאג למרשי ולא הסכים להעבירו לטיפול רפואי. אחד השוטרים שליוו אותו לתחנת המשטרה, בשם יוסי, פתר אותו בכך שייתן לו כדור להרגעת הכאבים בתחנת המשטרה.

גם לאחר שהגיע מרשי אל תחנת המשטרה החבלה בכף ידו של מרשי לא טופלה, ולמרות שמעצרו של מרשי, אשר נעשה שלא כדין וללא כל עילה חוקית למעצר, נעשתה בשעות הבוקר, רק בשעות אחר הצהריים המאוחרות הועבר מרשי אל רופא בבית המעצר בנגב. יודגש כי לפני העברת מרשי אל מקום הטיפול כבלו השוטרים את ידיו של מרשי, כולל ידו החבולה, זאת בנוסף לרגליו שהיו כבולות מרגע מעצרו.

P.O. Box 510 Shafa'amr 20200 Israel Tel: (972)-4-950-1610 Fax: (972)-4-950-3140

شفا عـمـر ٢٠٢٠٠ ص.ب. ٥١٠ هـاتف: ٤-٩٥٠١٦١٠ - فاكس: ٤-٩٥٠٣١٤٠
 שפועם 20200 ת.ד. 510 טלפון: 04-9501610 פקס: 04-9503140

Email: adalah@adalah.org

<http://www.adalah.org>

משהגיע מרשי אל הרופא, רב פקד בשם יבגני. פנה הרופא אליו ואמר לו מייד "אתה עושה הצגות, אתה מפנטז". מרשי שאל אותו אם הוא רופא והלה ענה לו כן. לפיכך, הושיט מרשי את ידו החבולה אליו כדי שיבדוק אותה והראה לו את הדימום והנפיחות באגודל ידו הימנית. מרשי ביקש מהרופא שיטפל בחבלה שבידו הרופא ענה לו כי "אין מה לעשות אפילו אם האצבע שלך שבורה". מרשי אף הסביר לרופא שהנו סובל ממחלת לב ונוטל כדורים כמו קומדין ולפרסור או אז, הרופא בדק את לחץ דמו ועשה לו בדיקת אלקטרוקרדיוגרמה. לאחר סיום הבדיקה, הורה הרופא לשוטר המלווה כי אם יוחלט על מעצרו של מרשי כי אז יש להעביר אותו לבית מעצר נגב.

מרשי נלקח חזרה לתחנת המשטרה ברהט, לאחר מספר שעות הועבר מרשי שוב אזוק בידיו וברגליו אל חדר החקירות. שם נכח קצין בשם דורון צירי, שהודיע לו על כוונתם לעצור אותו 24 שעות בטענה שתקף עובד ציבור. החוקר שאל מהי תגובתו, הודיע שהוא יכול להודיע לבני משפחתו או לעורך דינו. מרשי השיב כי לא חטא במעשיו, כי אין כל עילה למעצרו ולפיכך מעצרו בלתי חוקי. מרשי הראה לקצין את ידו החבולה והבהיר כי הינו זקוק לטיפול רפואי.

מרשי הושאר בתחנת המשטרה עוד מסי' שעות, ללא כל עזרה רפואית. בשעות הלילה, הועבר מרשי ע"י אותו קצין אשר גרם לחבלה בידו אל מעצר נגב. לאותו קצין התלווה שוטר נוסף. מרשי יחד עם השוטר ישבו במושב האחורי. מרשי הרגיש כי הרכב נוסע במהירות גבוהה מאוד. מרשי הביט אל מד המהירות וראה כי מהירות הרכב מגיעה ל- 130 קמ"ש לפיכך הוא העיר לקצין על כך. הקצין הגיב באלימות, הוא קמץ את אגרופו ודפק את גג הרכב תוך פיזור קללות על "הרכב". הקצין טען כי הרכב מקולקל וכי מד המהירות מזויף. מרשי ענה לו כי זה עוד יותר חמור וכי אינו רוצה להיהרג בתאונת דרכים. הקצין ענה לו בגיחוך כי יסע עברו במהירות של 50 קמ"ש וכי "זה לא משנה. אתה תהיה במעצר במוקדם או במאוחר."

כשהגיע מרשי אל בית מעצר נגב נלקחו ממנו התרופות שלו ללא שהרשו לו לקחת מהן את המנות להן הוא זקוק באופן יומיומי לטיפול במחלותיו. כמובן, מרשי אף לא זכה לטיפול בחבלה בידו אשר גרמה לו מאז הפגיעה בבוקר לסבל וכאבים עזים.

בבוקר הועבר מרשי אל בית המשפט, ורק לאחר שחרורו באותו יום סמוך לשעה 18:00 הועבר על ידי אחיו אל בית החולים סרוקה, שם הוחלט לשים את ידו הימנית בגבס, כולל האגודל למשך 40 יום.

ביום 22.4.07 הגיש מרשי תלונה למח"ש. ביום 17.5.07 או בסמוך לכך הגיעה לידי מרשי תשובת מח"ש לפיה הוחלט לא לחקור את תלונתו בשל היעדר עניין לציבור.

כחודש ימים לאחר הגשת התלונה, מח"ש סגרה את תיק חקירת תלונתו של העורר מבלי לטרוח ולברר את הדברים הקשים שתוארו בתלונתו וזאת "מטעמים הנוגעים לבחינת העניין הציבורי הכולל בחקירת התיק".

עיון בתשובת מח"ש מעלה, כי תלונתו של העורר לא נחקרה כלל. העורר מעולם לא הוזמן על ידי מח"ש לביורר תלונתו ולמתן עדות. למותר לציין, כי איש מהמעורבים בתקיפתו לא הוזמן להעיד במח"ש.

יצוין כי לא רק שמרשי הותקף ע"י שוטר, זכה ליחס משפיל ולא זכה לטיפול רפואי הולם הן בחבלה שנגרמה לו מהתקופה והן בשל מצבו הבריאותי המצריך השגחה ומעקב רפואי, אלא שלמרבה הציניות כנגד מרשי אף הוגש כתב אישום בגין תקיפת עובד ציבור, בגין אותו אירוע בו הוא עצמו הותקף ע"י השוטר.

רצ"ב:

הודעת מח"ש מיום 17.5.07 בדבר סגירת תיק החקירה.

כתב האישום שהוגש נגד העורר (ת"פ 1985/07 בבית משפט השלום בבאר שבע).

העתק המסכים הרפואיים לטיפול בחבלה.

בדו"ח מסקנות ועדת החקירה הממלכתית לביורר ההתנגשויות בין כוחות הביטחון לבין אזרחים ערבים, באוקטובר 2000, (להלן ועדת אור), עמדו חברי הועדה על המחדל החמור שהתגלה בעבודת המשטרה, לרבות מפכ"ל המשטרה, בכך כי לא נערכו תחקירים סמוך לאחר האירועים. על חשיבות התחקיר נאמר בעמ' 508 לדו"ח כי, :

" עצם ביצועו של תחקיר מסודר סמוך למועד האירוע היה מעביר מסר לשוטרים בשטח, כי יש מי שבוחר את התנהגותם ותפקודם, כי מקרי מוות ופציעה חמורה של אזרחים אינם עוברים ללא תגובה וכי יש לעשות הכול כדי להימנע מהם. מסר כזה – אם היה מועבר- אולי היה מונע גם חלק מהתוצאות הקשות של האירועים".

כרשות חוקרת, מח"ש היתה אמורה בראש ובראשונה לברר את עניין דו"חות הפעולה של המשטרה ולהיעזר בהם לצורך עריכת החקירה.

P.O. Box 510 Shafa'amr 20200 Israel Tel: (972)-4-950-1610 Fax: (972)-4-950-3140

شفا عمرو ٢٠٢٠٠ ص.ب ٥١٠ هاتف: ٤-٩٥٠١٦١٠ فاكس: ٤-٩٥٠٣١٤٠
שפועם 20200 ת.ד. 510 טלפון: 04-9501610 פקס: 04-9503140

Email: adalah@adalah.org

<http://www.adalah.org>

1. הימנעותה של המחלקה לחקירת שוטרים לחקור מהווה הפרה בוטה לחובתה לחקור ולאכוף את הדין כל אימת שעולה חשד לביצוע עבירה על-ידי השוטרים.
 2. על-פי סעיף 59 לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], תשמ"ב – 1982 "נודע למשטרה על ביצוע עבירה, אם על-פי תלונה ואם בדרך אחרת, תפתח בחקירה..." סעיף 49 ט' (א) לפקודת המשטרה הוציא מגדר סמכותה של המשטרה עניין חקירת שוטרים בעבירות פליליות (המנויות בתוספת הראשונה) ובמקביל העביר את סמכות החקירה למחלקה לחקירות שוטרים.
 3. מכאן הרי מדובר באותה סמכות חקירה על כל הכללים והחובות הנובעים מכך. חובתה של מח"ש לחקור איננה נופלת מחובת המשטרה לעשות זאת כל אימת שמתעורר חשד לביצוע עבירה פלילית.
 4. מעבר לחובה המוטלת על מח"ש לחקור, חובתה גם לאכוף את החוק הפלילי¹. המחוקק העניק למח"ש סמכויות רבות הזהות לאלו המוענקות לשוטרים מתוך הכרה בחשיבות פועלה באכיפת החוק הפלילי במיוחד כאשר העבירות מתבצעות על-ידי בעלי תפקידים האמונים על שמירה על שלטון החוק ואכיפתו. בדומה למשטרה, הפרקליטות ובתי המשפט, מופקדת מח"ש על אכיפת הנורמות הפליליות בהגינות על מנת להוציא את הכח ההרתעתי בקיום סנקציות כנגד מפירי החוק, מן הכח אל הפועל.
על חשיבות אכיפת הדין הפלילי ראו:
- בג"צ 935/89 אורי גנור ו-2 אח' נ' היועץ המשפטי לממשלה. פ"ד מד(2), 485, 506-505.
 - ש.ז. פלר, יסודות בדיני עונשין, חלק א', 1984 בעמ' 108.

מח"ש קיבלה החלטתה בהעדר איסוף נתונים

5. החלטותיה של מח"ש בדבר העמדה, אי העמדה לדין, פתיחה או אי פתיחה בחקירה, כפופות הן לכללי המשפט המנהלי. מתוך חובתה של מח"ש, כרשות ציבורית, לנהוג בסבירות ובהגינות נגזרת חובתה גם לבסס את החלטותיה על תשתית עובדתית ראויה ומהימנה.
6. לצורך כך, מח"ש מחויבת לשקוד על איסוף הנתונים הרלוונטיים לעניין החקירה אותה היא מנהלת, ולקבוע על בסיסן את החלטותיה. הלכה פסוקה היא כי הליך יצירת

¹ ראו: סעיף 1 (1) לצו הגנת הפרטיות (קביעת רשות חקירה), התשנ"ח – 1998.

תשתית העובדות המהווה בסיס לקבלת כל החלטה מינהלית, צריך לעמוד בארבעה מבחנים. המבחנים נועדו להבהיר מה מתחייב ממידת הסבירות בכל הנוגע לקביעת העובדות המשמשות את הרשות המינהלית כבסיס להחלטה. סטייה מהותית של הרשות מאחד המבחנים עלולה לערער את תשתית העובדות עד כדי כך שהחלטת הרשות תבטל. ואלה הם ארבעת המבחנים:

" (א) איסוף הנתונים. הרשות המנהלית צריכה לאסוף את הנתונים הנדרשים לקבלת ההחלטה. לצורך זה עליה לפעול באופן סביר, לפי מהות הסמכות, מהות הרשות ונסיבות המקרה.

...
 (ב) השייכות לעניין. באיסוף הנתונים חייבת הרשות המינהלית להבדיל בין נתונים השייכים לעניין לבין נתונים שאינם שייכים לעניין.

...
 (ג) אמינות הנתונים. לא כל נתון השייך לעניין ראוי לבוא בחשבון שיקוליה של הרשות המינהלית. כדי שהרשות תוכל להתבסס על נתון, צריך שהנתון יעמוד במבחן הראיה המינהלית.

...
 (ד) ראיות מהותיות. הנתונים הנוגעים לעניין, שהם גם נתונים העומדים במבחן הראיה המנהלית, מהווים את התשתית לקבלת ההחלטה. על פי ההלכה, התשתית צריכה להיות מוצקה במידה מספקת כדי לתמוך בהחלטה."

- בג"צ 987/94 יורונט קווי זהב (1992) בע"מ נ' שרת התקשורת, פ"ד מח (5) 412, 424-425.
 ראו גם: בג"צ 297/82 ברגר נ' שר הפנים, פ"ד לו (3), 29, 49.
 - בג"צ 2013/92 עירית רמלה נ' שר הפנים ואח' פ"ד מו (1), 271, 279.
 - י' זמיר הסמכות המנהלית (כרך שני, תשנ"ו), 734.

7. כרשות חוקרת, שומה היה על מח"ש בטרם קבלת החלטתה "לא לחקור" או לסגור תיק חקירה להיווכח מהראיות המנהליות שהובאו בפניה על ידי העורר, להזמין את העורר להעיד בפניה לאתר את הנילוונים ולעמתם עם הדברים העולים מתלונתו של העורר ולהזמין את האנשים שהיו עדים לאירועים המוזכרים בתלונה. כל זאת בצד חובתה לקבל מהמשטרה כל חומר הקשור לאירועים מאותו יום.

ודוק. מח"ש לא חקרה, לא אספה חומר ולא ראתה עניין לציבור להמשיך לחקור ולהעמיד את השוטרים האחראים לדין. בכך מעלה בתפקידה ובחובתה כלפי הציבור לחקור ולהגיע לחקר האמת, דבר המעיד כי כלל לא הופקו לקחים הנדרשים מדו"ח **ועדת אור משנת 2003.**

P.O. Box 510 Shafa'amr 20200 Israel Tel: (972)-4-950-1610 Fax: (972)-4-950-3140

شفاة امر ٢٠٢٠٠ ص.ب ٥١٠ هاتف: ٤-٩٥٠١٦١٠ فاكس: ٤-٩٥٠٣١٤٠
 שפועם 20200 ת.ד. 510 טלפון: 04-9501610 פקס: 04-9503140

Email: adalah@adalah.org <http://www.adalah.org>

הנה כי כן, מח"ש כמנהגה נהגה. היא התעלמה מכל דברי הביקורת הקשים שהוטחו בה על ידי ועדת אור והשופט אור שעמד בראש הוועדה; לא אספה ראיות; לא זימנה עדים; לא חקרה שוטרים וכאילו כלום לא קרה. העורר יטען אפוא, כי החלטת מח"ש לסגור את תיק חקירת תלונתו דינה להתבטל משום שאין היא עומדת באף מבחן ממבחי הפסיקה לעיל, ואין המדובר אלא על עוד מקרה שבו זוכים מתלוננים שנפגעו ונחבלו על-ידי אנשי המשטרה, לחקירה רשלנית וקלוקלת, וזאת רק על מנת לצאת ידי חובת החקירה.

קיומו של עניין ציבורי בחקירת אלימות שוטרים

8. הגדילה מח"ש לעשות בסוגרה את תיק החקירה בעילה של העדר עניין לציבור.

9. לא ברור כיצד תביא העמדתם של שוטרים עבריינים לפגיעה באינטרסים שהחברה מבקשת להגן עליהם, בזמן שהחברה היא זו שתובעת מיגור תופעת אלימות השוטרים נגד האזרחים. אי העמדתם לדין של השוטרים היא זו שפוגעת בערך החברתי הנתון בסכנה על ידי הישנות העבירה, הן ע"י השוטרים החשודים בפועל, והן ע"י שוטרים אחרים בכח הזקוקים בנוסף להתראה הכלולה באיסור הפלילי בחוק, גם להתראה קונקרטיית הטמונה בעונש שהוטל על השוטר שהפר את הדין.

ראו ש.ז. פלר, **יסודות בדיני עונשין**, חלק א', 1984, 108.

10. טענה זו היא אף בבחינת לעג לרש. שכן, כידוע, סוגיית אלימות המשטרה ויחסה העוין כלפי האוכלוסייה הערבית הנה סוגיה ידועה ששיאה הגיע במהלך אוקטובר 2000. סוגיה זו, עמדה במוקד חקירתה של ועדת החקירה הממלכתית שהוקמה בעקבות הריגתם של 13 אזרחים ערבים. אחת המסקנות החשובות אליהן הגיעו שלושת חברי ועדת אור, כי יש לעקור מן השורש את תפיסת המשטרה העוינת לאזרחים הערבים ואשר מושפעת מדעות שליליות, כדבריהם:

"לסוגיית הטיפול המשטרתי במגזר הערבי היבטים, אשר אינם תקציביים גרידא. חשוב להטמיע, בכל דרגי המשטרה, את חשיבותה של התנהלות שקולה ומתונה ביחסים עם המגזר הערבי. בתוך כך, חשוב לפעול על מנת לעקר תופעות של דעות שליליות שנתגלו, גם אצל קציני משטרה ותיקים ומוערכים, כלפי המגזר הערבי. המשטרה חייבת להטמיע בקרב שוטריה את התובנה, כי הציבור הערבי אינו אויב שלהם, וכי אין לנהוג בו כאויב".

ראו: מסקנות ועדת אור, עמ' 768.

11. די יהיה לעיין במסקנות ועדת אור על מנת להשתכנע, כי אלימות השוטרים נגד האזרחים הערבים הנה תופעה מושרשת בקרב אנשי המשטרה שביסודה עומדת עוינות כלפי אותם

P.O. Box 510 Shafa'amr 20200 Israel Tel: (972)-4-950-1610 Fax: (972)-4-950-3140

شفا عمرو ٢٠٢٠٠ ص.ب ٥١٠ هاتف: ٤-٩٥٠١٦١٠ فاكس: ٤-٩٥٠٣١٤٠
 שפועם 20200 ת.ד. 510 טלפון: 04-9501610 פקס: 04-9503140

Email: adalah@adalah.org

<http://www.adalah.org>

אזרחים ותפיסתם כאויבים שיש להילחם בהם בכל דרך ובכל מחיר. מכאן, המשך המדיניות הסלחנית כלפי השוטרים והענקתם פטור מאחריות פלילית בגין מעשיהם הבלתי חוקיים, יש בה כדי לעודד שוטרים אחרים לא להירתע מביצוע אותן מעשים בשנית ובשלישית.

12. בעקבות פרסום מסקנות הוועדה, הציפייה הנה כי רשויות אכיפת החוק ובכללם מח"ש יפיקו את הלקחים הנדרשים וישקיעו מאמצים למיגור תופעת האלימות המשטרית נגד ערבים כאינטרס ציבורי שלציבור בכלל יש עניין רב בהגשמתו.

13. אינטרס זה ניתן לקידום רק אם תלונות בדבר אלימות משטרית ייחקרו באופן רציני ומקיף, ולא אם ייסגרו בשל חוסר עניין לציבור! האינטרס הציבורי תובע, כי שוטר אשר מנצל את סמכויותיו לרעה ועושה שימוש בכח כלפי בני אדם באופן בלתי מוצדק חייב לתת את הדין על כך. שורת הצדק ועקרון אכיפת החוק ושלטונו באופן שוויוני, תובעים ברור החשדות עד תום ומיצוי הדין עם העבריינים.

14. סמכותו של תובע לסגור תיק בעילה של העדר עניין לציבור מעוגנת בסעיף 62 לחוק סדר הדין הפלילי. הסעיף קובע כי "ראה התובע שהועבר אליו חומר החקירה שהראיות מספיקות לאישום אדם פלוני יעמידו לדין, זולת אם היה סבור שאין במשפט עניין לציבור".
ראה גם בג"צ 935/89 גנור נ' היועץ המשפטי לממשלה, פ"ד מד (2), 485 (להלן: "בג"צ גנור").

15. הואיל ואין בנמצא כל הוראת חוק המסמיכה תובע לסגור תיק חקירה בעילת העדר עניין לציבור, מלבד סעיף 62 לחסד"פ הנ"ל, הרי אין אלא להסיק כי סגירת מח"ש לתיק החקירה מאותה עילה, משמעה הודאה מטעמה, כי ישנן ראיות מספיקות להרשעה, אך הוחלט לא להעמיד לדין משיקולים של "עניין לציבור". פרשנות זו מתחייבת הן מלשונו של סעיף 62 והן מהעובדה, כי אין כל הוראה אחרת המסמיכה כל תובע לסגור תיק חקירה מלבד סעיף 62 הנ"ל.

16. מכל מקום גם אם תטען מח"ש כי אין ראיות לכאורה, הרי האחריות בעניין זה רובצת על שכמה, בכך שהיא זו שנמנעה מלחקור ולאסוף עדויות, ובכך היא זו שסיכלה איסוף ראיות המבססות הרשעה ופעלה בניגוד לחובתה ע"פ דין כמפורט לעיל.

17. בבג"צ גנור מצוין השופט ברק, כי משקבע המחוקק שהתנהגות מסוימת הנה פלילית הרי העמדת החשוד בעבירה לדין מתבקשת היא מהאינטרס הציבורי. **רק כאשר העניין הציבורי באי**

העמדה לדין עולה על זה שבהעמדה לדין ויד השיקולים השוללים העמדה לדין על העליונה,
רשאי תובע להגיע למסקנה, כי קיים עניין לציבור באי העמדה לדין.² כדבריו:

" הנה כי כן, "עניין לציבור", אינו ההתעניינות שמגלה הציבור בשאלת ההעמדה לדין. "עניין לציבור" אינו עניין דסקריפטיבי, אלא עניין נורמטיבי. משמעותו של "עניין לציבור" היא הכרעה ערכית באשר לתועלת שתצמח לקיום המסגרת החברתית על ידי העמדה לדין לעומת הנזק שייגרם למסגרת זו על ידי העמדה לדין ולתועלת שתצמח לה באי העמדה לדין. קיים עניין לציבור שלא להעמיד חשוד לדין, רק אם תובע שוכנע, כי העמדה לדין גוררת אחריה פגיעה כה קשה באינטרסים ובערכים שהחברה מבקשת להגן עליהם, עד כי פגיעה זו אינה שקולה כנגד היתרון שיצמח לאינטרסים ולערכים שהמשפט הפלילי בא להגשימם על ידי העמדה לדין."

עניין גנוד, עמ' 509.

18. יוצא אפוא, ובהסתמך על הפסיקה הנ"ל, מח"ש ראתה במקרה דנן שהתועלת שתצמח לקיום המסגרת החברתית ע"י אי העמדה לדין גוברת על התועלת שתצמח בהעמדת השוטר לדין. **העורר יטען, כי העמדתו של השוטר לדין היא זו שתשרת את האינטרס הציבורי ולא ההפך.**

19. בסגירת התיק מחמת העדר עניין לציבור, שולחת מח"ש מסר לחברה, כי חרף נפיצותה של תופעת אלימות השוטרים בכלל, ונגד הערבים בפרט ואינספור הביקורות שהוטחו כנגד המשטרה, פקודיה ומפקדיה, שוטר הבורר לו דרך האלימות כאשר לא היה מקום לשימוש בכח, איננו חייב לתת את הדין על כך. לטעם מח"ש האינטרס הציבורי איננו תובע במקרה זה העמדה לדין, לרבות משמעותי. בכך, החטיאה מח"ש את מטרות ההרתעה והגמול המתחייבות לגבי עבירות אלימות כדוגמת העבירות נשוא תלונתו של העורר.

20. ודוק. בבואה להחליט כי אין עניין לציבור בהעמדת השוטר החשוד לדין, חובה היה על מח"ש לעמת מערכת שיקולים בעד ונגד העמדה לדין. בעניין גנוד נקבע, כי בין יתר אותם שיקולים, יש להתחשב בחומרת העבירה ובכלל זה הנזק שנגרם בעטייה ומצבו של קורבן העבירה; נסיבותיהם האישיות של החשוד ושל קרבן העבירה; אינטרסים חיוניים של המדינה ושיקולים מוסדיים של התביעה. חרף הצהרתו של העורר בדבר הנזק הגופני שנגרם לו וחרף הראיות שמצביעות על נזק

² שם, 509.

זה ועל ביצוע התקיפה, מח"ש בחרה שלא לחקור את התלונה ולא לברר את העניין עד תום טרם קבלתה ההחלטה.

21. כרשות אשר תפקידה הבלעדי הנו חקירת שוטרים בגין ביצוע עבירות והעמדתם לדין, ואשר מודעת היטב לתופעת אלימות השוטרים המופרזת כנגד האזרחים הערבים שומה היה על מח"ש לראות בחקירת הדברים שהועלו בתלונתו של העורר עד תום. מח"ש אמורה היתה להפנים כי דווקא במקרה זה, ובשל הישנות תופעת אלימות השוטרים ישנו אינטרס ציבורי לפחות בעריכת חקירה אמיתית ואינטנסיבית.

ג. מח"ש לא נימקה החלטתה בניגוד לחובתה על-פי דין

22. לא זאת אף זאת. החלטתה של מח"ש לסגור את תיק החקירה לא רק שאיננה עומדת במבחני הפסיקה אלא אף ניתנה בניגוד מוחלט להנחיות פרקליטות המדינה והיועץ המשפטי לממשלה. שכן, על-פי הנחיה מס' 1.2 להנחיות פרקליטות המדינה בעת סגירת תיק חקירה בשל "העדר עניין לציבור" יש להודיע על כך לקורבן העבירה או למתלונן, באופן מפורט ומנומק עד כמה שניתן. בהנחיתו מס' 4.1002 (51.051) של היועץ המשפטי לממשלה נאמר כי " כיוון שהביטוי "אין עניין לציבור" עלול להטעות, ראוי כי החלטה (בדבר סגירת תיק או אי העמדה לדין) בעילה זו תנומק באופן שיובן מדוע אין מקום לנקיטת הליכים פליליים." (הדגשה לא במקור).

23. בהעדר פטור על-פי חוק, מח"ש חייבת לנמק החלטותיה בפני האזרח הבא לפתחה ומתלונן בפניה על אלימות פיזית ומילולית שהופעלה נגדו על-ידי השוטרים. החובה המוטלת על רשות לנמק החלטתה הינה אחד הכלים היעילים לביקורת ההחלטה. ראו: בג"צ 431/89 קנדל נ' שר הפנים, פ"ד מ(4) 505, 526.

24. בניגוד להנחיות פרקליטות המדינה והיועץ המשפטי לממשלה, גם בהודעה שנשלחה לעורר, אין כל נימוק לסגירת התיק. לא למותר להזכיר, כי העורר לא הוזמן כלל למסור עדותו בפני מח"ש חרף העובדה כי בתלונתו הוא פירט את האופן שבו התנפל עליו השוטר והמסכים הרפואיים המעידים על הטיפול והמעקב הרפואי שהיה נתון להם. דומה, כי בכל אלה לא היה די ולו על מנת לזמן את העורר ולברר ולחקור את תלונתו.

25. מהאמור לעיל, יוצא כי מח"ש התחמקה מלפרוש את השיקולים שהביאו לסגירת תיק חקירת תלונתו של המתלונן בניגוד להנחיות הברורות של פרקליטות המדינה והיועץ המשפטי לממשלה. במקום זאת, בחרה מח"ש לחמוק מחובתה לחקור באופן רציני ואינטנסיבי. את זאת בחרה מח"ש לעשות במשיכת קולמוס ובהודעה מתומצתת אחת, לפיה אין להמשיך לחקור

P.O. Box 510 Shafa'amr 20200 Israel Tel: (972)-4-950-1610 Fax: (972)-4-950-3140

شفا عمرو ٢٠٢٠٠ ص.ب. ٥١٠ هاتف: ٤-٩٥٠١٦١٠ فاكس: ٤-٩٥٠٣١٤٠
 שפועם 20200 ת.ד. 510 טלפון: 04-9501610 פקס: 04-9503140

Email: adalah@adalah.org <http://www.adalah.org>

מפאת העדר עניין לציבור. בכך, ביקשה מח"ש להסתיר את העובדה שהתלונה מעולם לא נחקרה בצורה רצינית ואמיתית.

26. למותר להזכיר כי רשות מנהלית חייבת להפעיל שיקול דעתה באופן סביר. הפעלת שיקול דעת באופן סביר, משמעה, בין היתר, כי על הרשות לשיקול את כל השיקולים הנוגעים לעניין, ולתת משקל ראוי לשיקולים אלה. ובעניינו של העורר, קשה לעמוד על השיקולים שהביאו את מח"ש להחליט לסגור את התיק נגד השוטר הן כי מח"ש לא פירטה את אותם שיקולים, והן כי נסיבות המקרה הנזק שנגרם לעורר וחומרת מעשי השוטרים אינה מאפשרת קביעה כי העניין הציבורי באי העמדתם השוטרים לדין עולה על זה שבהעמדתם דין.

27. על יסוד כל האמור לעיל, הנך מתבקש:

- א. לבטל את החלטת מח"ש לסגור את תיק העורר מחמת העדר עניין לציבור.
- ב. לחייב את מח"ש לערוך חקירה מקיפה ואינטנסיבית, להזמין את העורר והעדים מטעמו למסור עדות בפני מח"ש ולהזמין את השוטרים האחראים למסירת עדות, בטרם יגבשו החלטה אם להעמידם לדין או לאו.

בכבוד רב,

פאטמה אלעג'ו, עו"ד